

О. А. Демиденко, аспірантка кафедри банківської справи,
Київський національний університет ім. Т. Шевченка

ВИКОРИСТАННЯ КРЕДИТНИХ ЛІНІЙ ЄБРР ДЛЯ ФІНАНСУВАННЯ ПІДТРИМКИ РЕАЛІЗАЦІЇ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЕКТІВ І ПРОГРАМ В УКРАЇНІ

На сьогоднішній день зростання інвестиційних потреб національної економіки потребує постійних вливань капіталу як з боку вітчизняних банків, так і інших міжнародно-фінансових установ. Одним з головних фінансових інвесторів є Європейський банк реконструкції і розвитку (ЄБРР).

В порівнянні з іншими міжнародно-фінансовими установами перевагою даного банку є те, що він працює як з державним, так і приватним секторами економіки та оперує багатьма методами мобілізації коштів та фінансування. Європейський банк реконструкції і розвитку є одним з найбільших фінансових інвесторів в Україні. Банком проводиться фінансування різного виду, включаючи кредитні лінії для фінансового сектору, малих і середніх підприємств, довгострокове проектне фінансування, інвестування в приватний акціонерний капітал, фінансування імпорту та експорту, синдиковане кредитування. Зауважимо, що діяльність ЄБРР в Україні охоплює такі основні стратегічні напрями, як: залучення приватних інвестицій в агропромисловий комплекс України; реформування секторів інфраструктури (транспорту, зв'язку та інше); сприяння реструктуризації, в основному енергетичного комплексу, за допомогою впровадження енергозберігаючих технологій, модернізації устаткування, гарантування безпеки на атомних електростанціях; у металургійному комплексі [1].

Таким чином, з метою підтримки ринкових реформ в Україні становлення, впровадження та розширення діяльності приватного сектору шляхом надання фінансової допомоги малим та середнім приватним підприємствам через банки, які відповідають встановленим критеріям для банків-учасників, та укріплення інституційної та операційної потужності цих банків, ЄБРР у 1994 році відкрив першу кредитну лінію (МСП-1) для підтримки розвитку малих та середніх підприємств у розмірі 121,185 млн дол. США. Українські підприємці змогли отримати для розвитку виробництва і надання послуг кредити розміром до 2,5 млн дол. США терміном до 5-ти років із пільговим періодом до 2-х років. Національ-

ний банк України повністю використав виділені кошти до середини 2000 року [3].

Наприкінці 2000 року розпочалось впровадження другої кредитної лінії (МСП-2) за угодою, підписаною в травні 1998 року під час Щорічних Зборів Директорів ЄБРР. Кредит був наданий для підтримки приватних малих та середніх підприємств. В рамках МСП-2 затверджено до кредитування 92 субпроекти на загальну суму 83 112 979, 29 дол. США, з яких 17 582 899,33 дол. США затверджено та видано з Рахунку повторного використання. Закриття кредитної лінії відбудеться у листопаді 2010 року [3].

У листопаді 1998 р. Європейський банк реконструкції та розвитку розпочав Програму мікрокредитування в Україні. Ця програма є розширенням кредитної лінії для малих та середніх підприємств, що існує в Україні з 1995 р. Програма мікрокредитування має на меті підтримку розвитку мікро- та малих підприємств шляхом створення сприятливих умов для отримання банківських кредитів. Особлива увага приділяється тим бізнес-групам, які зазвичай не отримують належної уваги, наприклад, малі підприємці, які займаються дрібною торгівлею на місцевих ринках. Реалізація програми проходить за підтримки TACIS — Програми Європейського Союзу та USAID — Агентства США з міжнародного розвитку. З українського боку відповідальним за виконання проекту є Національний банк України.

Провідну роль в успішній реалізації Програми, яка орієнтована на певні цільові групи, відіграє підготовка місцевих кредитних експертів. Завдяки консультативно-технічній допомозі, яка надається TACIS, USAID та німецькою програмою TRANSFORM, в українських банках-учасниках Програми засновуються відділи мікрокредитування. Відбір кредитних експертів проводиться банком-партнером спільно з його радником від консультативної фірми. Підготовка нових кредитних експертів на початковому етапі фінансується за рахунок міжнародних донорських організацій і здійснюється, головною мірою, консультантом разом з банком-партнером безпосередньо під час роботи, а також включає в себе певні теоретичні курси.

Зауважимо, що позики ЄБРР є джерелом пільгового фінансування інвестиційних проектів, що видаються строком на 10—12 років по ставці маржі за двохрічним пільговим періодом. За даними на 1 листопада 2009 року, Європейський банк реконструкції та розвитку взяв на себе зобов'язання щодо надання інвестицій на суму 4,2 млрд євро в рамках 194 проектів [3].

На нашу думку, мікро- та малі підприємства стикаються з великою кількістю проблем і перешкод, однією з яких є майже пов-

на відсутність доступу до кредитних ресурсів банківської системи. Це стосується як короткострокового обігу капіталу, так і довгострокового інвестиційного капіталу. Саме тому, впровадження кредитних ліній міжнародним співтовариством для місцевих банків України набуває особливого значення. Отже, відгукуючись на потреби інвесторів та еволюціонуючи разом з міливою кон'юнктурою ринку, ЄБРР заслужено користується репутацією банку інноваційних послуг.

Література

1. Про формування бази даних інвестиційних та інноваційних програм і проектів, міжнародних інвестиційних та інноваційних програм і проектів, у виконанні яких беруть участь вітчизняні державні підприємства в рамках міжнародного інноваційного співробітництва, а також відповідних грантів: Наказ Державного агентства України з інвестицій та інновацій № 13.
2. Розвиток фінансового сектору України в умовах формування нової фінансової архітектури: монографія. — К.: Університет банківської справи НБУ, 2009. — 384 с.
3. <http://www.ebrd.com>

УДК 330.322

А. В. Денисова, бакалавр
факультету менеджменту та логістики,
Н. Я. Яровінська, бакалавр
факультету менеджменту та логістики,
Київський національний авіаційний університет

ПРОБЛЕМИ СТВОРЕННЯ СПРИЯТЛИВОГО ІНВЕСТИЦІЙНОГО КЛІМАТУ В УКРАЇНІ

Після того як Україна стала незалежною, надзвичайно зросла актуальність вивчення проблем, пов'язаних з інвестуванням розвитку економіки нової держави. Якщо є інвестиції (а вони є тоді, коли в країні має місце сприятливий інвестиційний клімат), то можливо спрогнозувати тенденції соціально-економічного розвитку національного господарського комплексу, які є запорукою не тільки економічної, а й політичної незалежності [3].

Потрібно відзначити, що у зв'язку з нестабільним інвестиційним кліматом управління інвестиційними процесами в Україні є надзвичайно складним, тому що інвестиційна діяльність в умовах